

Адыгэ макъ

№ 107 (19872)

2011-рэ илъэс

БЭРЭСКЭШХУ
МЭКЪУОГЪУМ и 3

ОСЭ ГЪЭНЭФАГЪЭ ИЭП

Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэмрэ и Правительствэрэ ягъэзет

Адыгеим и Лышгъхъэ ипшъэрылхэр Адыгэ Республикэм и Премьер-министрэ ыгъэцэкIэщтых

Адыгэ Республикэм и Конституције ия 82-рэ статья ия 5-рэ пункт диштэу регионым и Лышгъхъэ ипшъэрылхэр Адыгэ Республикэм и Премьер-министрэу Къумпыл Мурат ыгъэцэкIэщтых.

Краснодар край клиникэ сымэджэщэу N 1-у С. В. Очаповскэм ыцIэ зыхьырым Адыгеим и Лышгъхъэу ТхьакIущынэ Аслъан ипсауныгъэ изытет шауплэкIугъ ыкIи ащ ыгу екIурэ лъынт-фэхэм шяIэзагъэх.

Непэ ехьулIэу регионым и Лышгъхъэ ипсауныгъэ изытет нахьышIу хъунэу фежыагъэу специалистхэм альыгтэ. ТхьакIущынэ Аслъан бэ темышIэу Iоф ышIэу ригъэжъжынынэу врач-хэр мэгугъэх.

Адыгэ Республикэм и Лышгъхъэ ипресс-кIулыкъу

Ушэтынхэр макIох

Зэтыгъоу атырэ экзаменхэм ащыщэу химиер ыкIи IэкIыб къэралыгуабзэхэр непэ республикэм щатых.

Къэралыгъо аттестационнэ кIулыкъум ипашэ игуадзэу Довгопол МулиIэт къызэриуагъэмкIэ, химиер нэбгырэ 514-мэ аты, еджэкIо 200-мэ инджылызбзэмкIэ яшIэныгъэхэр аушэтых, нэмыщыбзэмкIэ — 11, французыбзэмкIэ — 6.

Анахь шхьалэхэм ащыщэу

алыгтэрэ хысапыр мэкъуогъум и 6-м атышт. Ащ къыкIэлыб-кIощтых общественнымрэ географиемрэ (мэкъуогъум и 10-м), тарихымрэ физикэмрэ (мэкъуогъум и 14-м). Резервнэ мафэкIэ алыгтэх мэкъуогъум и 16-р, 17-р, 18-р, 20-р. А мафэхэм сымэджагъэхэм е урысыбзэмрэ хысапымрэкIэ «2» къэзы-хыгъэхэм икIэрыкIэу ЕГЭ-р арагъэтыжыбщ.

ИЭШЪЫНЭ Сусан.

Анахьэу анаIэ зытырагъэтыщтхэр къагъэнэфагъэх

Псыкъиуным къызыдихыгъэ гумэкIы-гъохэр дэгъэзыжыгъэнхэм пае джырэ лъэхъаным анахьэу анаIэ зытырагъэтын фэе лъэныкъохэм, ащкIэ упчIэу къэуцухэрэм, республикэм къытIупщырэ ахьщэ Iэпылэгъур цыфхэм зэралэкIахьэрэм, чIыплэ зыгъэ-лорышIэжын органхэм зэшIуахын фаехэм, нэмыкI Iофыгъохэм афэгъэхыгъагъ Адыгэ Республикэм и Премьер-министрэу Къумпыл Мурат зэхищэгъэ зэхэсыгъор. ОшIэ-дэмышIэм къызыдихыгъэ гумэкIы-гъохэр дэгъэзыжыгъэнхэм пае муниципальнэ образованиехэм ащызэхашэгъэ комисионхэм ятхьама-тэхэм зэфэхьысыжхэр къашIыгъэх, пшъэрыл шхьалэхэр къагъэнэфагъэх.

Джэджэ районыр пштэмэ, унэ 539-мэ псыр акIэхьагъ, 28-р зэхуагъэ, аварийнэу унэ 30 яI. Шэ-уджэн районым ит унэ 451-мэ псыр акIэхьагъ, щыр икIэрыкIэу пшIыжынынхэ фае, уни 4-м язытет аварийнэу щыт. Джащ фэдэу дамбэхэм, лъэмыджхэм псым иегъэшхо аригъэкIыгъ, ахэр охътэ кIэкIым къыкIоцI гъэцэкIэжыгъэнхэ фае. Кош-хьэблэ районым ит уни 6-р икIэ-рыкIэу пшIыжынынхэ фаеу къы-луагъ район администрацием ипашэ ипшъэрылхэр зыгъэ-цэкIэрэ Джарымэ Энвербек. Джырэ лъэхъаным псынэхэр аукъэбзых, псы шIоуе арыгтыр

арашы. Цыфхэм ящыкIэгъэ гъомылапхьэхэр, псыр, медикаментхэр икIу фэдиэу арагъэботых. Псыкъиуным нахь зэрар макIэ зэрихыгъэ муниципальнэ образованиехэу Красногвардейскэ ыкIи Мыекъопэ районхэм япашэхэм нэужым зэфэхьысыжхэр къашIыгъэх, анахьэу анаIэ зытырагъэтыр лъэныкъохэм ахэр къашыуцугъэх.

— Псыр къызыкIэогъэ цыфхэм федеральнэ Iэпылэгъур къалэкIэхъаным пае псын-кIэу документхэр дгъэхъазы-рынхэр типшъэрыл шхьал, — къылуагъ Къумпыл Мурат. —

АР-м и Правительствэ къыте-фэрэр зэкIэри ыгъэцэкIэщт, техникэм, нэмыкI Iэпылэгъум хэти щыкIэщтэп. Муниципальнэ образованиехэм ыкIи чIыплэ зыгъэлорышIэжын органхэм япашэхэр чIыплэ къин ифэгъэ цыфхэм нахьыбэрэ залуагъа-кIэзэ, ахэм ягумэкIыгъохэр адагощын, Iофэу ашIэрэм ша-гъэгъозэнхэ фае. Республикэм къытIупщырэ ахьщэ Iэпылэгъур зытефэхэрэм тхьамафэм къы-кIоцI алэкIэхъан фае.

АР-м и Премьер-министрэ къызэриуагъэмкIэ, псыр зэры-хьэгъэ губгъохэм икIэрыкIэу лэжыгъэхэр ащапхьыжыным пае техникэр, чылапхьэхэр, чIыгъэшIухэр икIу фэдиэу щы-лэх, ахэр мэкъумэщ хьызмэт-шIаплэхэм аратыштых, зищы-кIагъэхэм субсидиэхэр алэкIа-гъэхьащт.

Мэкъуогъум и 2-м ехьулIэу псыр къызыноигъэ чIыплэхэм яэпидемиологическэ зытет шапхьэхэм адештэ. Ар мафэ къэс специалистхэм ауплэкIу.

ТХЪАРКЪОХЪО Адам.

Сергей Багаш иаужырэ гъогу агъэкIотэжыгъ

Адыгеим илIыкIо купэу Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм и Тхьаматэу Федор Федорко пэщэныгъэ зы-дызэрихьагъэм тыгъуасэ Абхъазым и Президентэу Сергей Ба-гапш иаужырэ гъогу ыгъэкIотэжыгъ.

Абхъазым и Президент идунай зыщыхьожыгъэ мафэм Ады-гэ Республикэм и Лышгъхъэу ТхьакIущынэ Аслъан Абхъазым и Президент ипшъэрылхэр зыгъэцэкIэрэ Александр Анквабрэ Сергей Багаш ишхьэзэгъэу Маринэрэ ацIэкIэ правительство телеграммэхэр зэригъэхьыгъагъэхэр шъугу къэтэгъэкIыжы. ГушIэм фэшI, ТхьакIущынэ Аслъан мырэуштэу ахэм къащелэ: «Адыгеим ис цыф лъэпкхэм ацIэкIэ Сергей Багаш иуагъэ, иIахьылхэм, Абхъазым щыпсэурэ пстэуми сафэтхьаусыхэ. Зыжы-гъэпытэнэу, щэIагъэ шъуилэнэу, зыкIыныгъэ шъуазыфагу илIынэу шъуфэсэIо». Джащ фэдэу Адыгеим и Лышгъхъэ зэрэхигъэунэ-фыкIыгъэмкIэ, Абхъазым и Президент сыдигъуи зыфэгъэзэгъэ Iофым фэшъыпкэу щытыгъ, Iэпэлэсныгъэшхо хэлъыгъ, лъэп-къэу къызэхэкIыгъэр шIу дэдэ ыльэгъуштыгъ. Сергей Багаш бэкIэ ишIуагъэу щыт Абхъазым шхьафитыныгъэ зэригъотыгъэр, мамыр щыIагIэ зэриIэр, зыпкIытыныгъэрэ щынэгъончъагъэрэ ащ зэрилхэр. Абхъазым ыкIо шIагъоу, цыф Iушэу, зэчыиш-хо зыхэлъыгъэр зышIэщтыгъэ пстэуми шIукIэ агу къинэжыбщ.

Сергей Багаш ихьадэ тыгъуасэ Очамчирскэ районым илIэкIо къуаджэу Джгердэ шагъэтIылыжыгъ. Абхъазым и Президент иаужырэ гъогу зыгъэкIотэжыгъэхэм ахэтыгъэх Адыгэ Респу-бликэм и Официальнэ лIыкIоу Краснодар крайм иадминистра-ции дэжэ щыIэ ШхьащIэжыкIо Аслъан, Адыгэ Республикэм културэмкIэ иминистрэу ЧэмышIо Гъазый, Адыгэ Респу-бликэм иобщественнэ движениеу «Адыгэ Хасэм» илIыкIоу, Дунэе Адыгэ Хасэм хэтэу Бэгъушхэ Адам, КъокIыплэм щыпсэурэ лъэп-кхэм искусствэхэмкIэ я Къэралыгъо музей и Темыр-Кавказ къутамэ идиректор иапэрэ гуадзэу Пэнэшъу Руслъан.

Адыгэ Республикэм и Лышгъхъэ ипресс-кIулыкъу

2011-рэ илъэсым иятIонэрэ мэзих гъэзеткIэтхэгъур едгъэжыагъ!

«АДЫГЭ МАКЪЭМ» иныбджэгъу лъаплэхэр!

Лъэпкъ гъэзетыр къызытхыкIы зышIоигъохэм апае федеральнэ почтэм икIутамэу Адыгэ Республикэм щыIэм иотделениехэм, 000-у «Адыгея-Интерсвязь» зыфиIорэм ики-оскхэм ыкIи «Адыгэ макъэм» иредакция дэжэ щыт киоскым мэлъыфэгъум и 1-м ялофшIэнхэр рагъэжыагъ.

Почтэм иотделениехэм мыщ фэдэ уасэхэмкIэ лъэпкъ гъэзетым шъуащыкIэтхэн шъульэкIыбщ:
— сомэ 398-рэ чыпыч 16-кIэ — тхьамафэм 5 къыдэкIэу нэклубгъуи хьурэ гъэзетэу 52161-рэ индекс зыIэм;

— сомэ 380-рэ чыпыч 04-кIэ — фэгъэкIотэныгъэ зыIэхэм апае 52162-рэ индекс зыIэм;

— сомэ 146-рэ чыпыч 58-кIэ — телепрограммэр зыдэлъыбщт бэрэскэшхо номерэу тхьа-мафэм зэ къыдэкIэу 14289-рэ индекс зыIэм.

Мыекъуапэ щыпсэурэ гъэзетеджэхэр! «Адыгэ макъэм» иредакция дэжэ щыт киоскым индексхэу 52161-рэ, 52162-рэ, 14289-рэ зыIэхэм сомэ 140-кIэ шъуащыкIэтхэн шъульэкIыбщ. (Мыщ щыкIатхэхэрэм киоскым гъэзетыр ежъ-ежырэу чIахыжызэ ашIыбщ).

ООО-у «Адыгея-Интерсвязь» икиоскхэм тигъэзетхэм зэкIэми сомэ 150-кIэ шъуащыкIагъэтхэщт. (КIатхэхэрэм гъэзетыр киоскым чIахыжызэ ашIыбщ);

Къалэу Мыекъуапэ дэт хьызмэтшIаплэхэу, организациехэу, учреждениехэу корпоративнэ шIыкIэм тетэу гъэзет экзemplар 15-м къыщымыкIэу къызытхыкIы зышIоигъохэр редак-цией сомэ 200-кIэ щыкIэтхэнхэ алъэкIыбщ.

Университетхэу, институтхэу, еджаплэхэу корпоративнэ шIыкIэм тетэу гъэзет экзemplар 20-м къыщымыкIэу къызытхыкIын зимурадхэр редакцией сомэ 150-кIэ щыкIэтхэнхэ алъэкIыбщ.

Ныбджэгъу лъаплэхэр, шъукIатх лъэпкъ гъэзетым!

Владимир ПУТИН: «Политикэ движение зэмьлэужыгъуабэ тищыклагъ»

Урысые Федерацием и Правительствэ и Тхьаматэу Владимир Путиныр партией «Единэ Россием» итхьаматэ иобщественнэ приемнэу Псков щылым Псковскэ хэкум иобщественнэ организациехэм ялыклогхэм щалуклагъ.

Зэлуклэр кызылэуихызы, Владимир Путиным ащ хэлажбэхэрэм зэрарилуагъэмкIэ, «мыбюрократическэ объединениеу «Народный фронт» зыфиорэр зэхашэныр кызылэхкыгъэр гупшысакIэхэм арыгъуазэхэзэ, цыфыкIэхэр кыыхагъахэхэзэ «Единэ Россием» еж-ежыерэу зиужыкынын ылъэкIыныр ыкIи организацибэм «Единэ Россиер» кызыфагъэфедзэ, ягухэлхэр пхырашынэу амал арагъэгъотыныр ары». «Гухэлъ закъохэр арымырэу, цыфыкхэр хабзэм иллыкIо муниципальнэ органхэм, пэщэныгъэ зезыхэрэ органхэм щапхырышчыгъэнхэри ары.

Къэралыгъо Думэм ихэдзынхэм зызэрэфагъэхъазырырэм епхыгъэу ащ фэдэ гупшысэм кызырэфэкIуагъэр Владимир Путиным кылуагъ. «Ащ фэдэ гупшысэ шгъхэ кызылэхъагъэр, — кылуагъ ащ, — Думэм ихэдзынхэм зафэдгъэхъазырэу зытублагъэр ары, ау парламент хэдзын закъохэм такъышчыуцу хьуштэгъ.

Владимир Путиным джыри зэ кыкIиIотыкIыжыгъ хабзэм муниципальнэ, ирегион органхэм ихэдзынхэм гушыIэр зэрафэгъэхъыгъэр. «Формальнэу щымыт мы структурэмкIэ — урысые Народнэ фронтмкIэ — цыфхэм якъалэ, япоселкэ, ярегион, ихэгъэгъу хэхьоныгъэ ашы-

нымкIэ япредложениехэр нэмыкIхэм алъагъэлэсы сшIоигъуагъ», — кылуагъ ащ.

Пэублэ псалъэм ыуж обществэм хэхьоныгъэ ышIынымкIэ Iофыгъоу къэуцухэрэм атегушылагъэх.

Премьерым общественнэ организациехэм ялыклогхэм адырилэгъэ зэлуклэм волонтерхэм ясообществэу «Помогайка» зыфиорэм илофшIэн зэрэзехишэрэу ыгу зэрэрихырэр кышIиуагъ. Мы сообществэм хэтхэр щыIэныгъэм чыпIэ кыин ригъэуцогъэ клэлэцIыкIухэм аделэх. Движением ипашэрэ Даниил Новиковым кызырилуагъэмкIэ, мы организацием гуманитар IэпыIэгъур зэралэкигъахэрэм нэмыкIэу, клэлэцIыкIухэм яфэшъошэ чыпIэ обществэм щаубытыными дэлажбэ.

Еж ыпкэ кыкIыкIэ урысые Народнэ фронтыр зэрэзехашэрэм дакIоу нэмыкIэ объединениехэри зэхашэн зэралэжышIтым Владимир Путиным зи гъэшIэгъон хильагъорэл.

«Политикэ движение зэмьлэужыгъуабэ тищыклагъ. Ар апэрэмкIэ. ЯтIонэрэмкIэ, ыужыкIэ зыгорэ зышIэрэм апэрэм ышIагъэр клэшIыкIыжы, ар оригиналым нахь ар нахь дэгъун ыльэкIышIтэгъ, — хигъэунэу фыкIыгъ Урысые Федерацием и

Правительствэ и Тхьаматэ. — СыдигъокIи ахэм движение горэрхэр клэшIыкIыжы. ЫкIи апэрэхэм анахь нахь дэгъу хьунхэу ахэм уащыгугъынэу щытэгъ. Движение гъэшIэгъон горэ зэхашэнми ушыгугъынэу щытэгъ.

Общественнэ организациехэм ялыклогхэм задэгущыIэ нэуж Владимир Путиным партией «Единэ Россием» итхьаматэ иобщественнэ приемнэу къекIоллагъэхэр ригъэблэгъагъэх.

БзэджашIэр къаубытыгъ

Зыныбжэ имыкIугъэ бзылфыгъэхэр хьулфыгъэхэм алузыгъакIэщтыгъэ хьулфыгъэм Адыгеим и МВД исследователнэу кыулыкIу уголовнэу Iоф кыфызэлэуихыгъ.

МВД-м ипресс-кыулыкIу кызыритырэмкIэ, а IофымкIэ зэгущафэхэрэр Мыекъуапэ щыпсэурэ хьулфыгъэу илъэс 54-рэ зыныбжыр ары. Къалэм дэт спорт унэ зэхэтым «Iоф шаригъэшIэшт» фэдэу пшъа-шгъэхэу илъэс 13 — 18 зыныбжыхэр кыыхышIтыгъэх.

Бзылфыгъэхэм ашIэн фаер агурагъаIоштыгъ, нэужым ахьцэр аратыжышIтыгъ.

Ащ фэдэ бзэджашIагъэ тиреспубликэ имызакъоу, Краснодар крайми зэгущафэхэрэ хьулфыгъэм щызэрихъэщтыгъэ, ащ инэлосэ бзылфыгъэу хылушъом кышце-жэщтыгъэм пшъашгъэхэр фищэщтыгъэх.

БзэджашIэр зэрагъэмысэрэм афеуцалэрэл. Ау джырэ уахьтэ зэрахьэрэ оперативнэу Iофтхъабзэхэм къагъэнэфэшт мысэр.

МВД-р дин конфессиехэм адэлэжъэным фэхъазыр

АР-м хэгъэгъу кIоцI IофхэмкIэ иминистрэу, полицием иполковникэу Александр Речицкэм Адыгеим ыкIи Краснодар крайм ащыпсэурэ былъы-мэнхэм ямуфтией Емыж Нурбий зэлукIэгъу дырилагъ. Республикэм щыпсэурэм инахьыбэр конфессие нахь шгъхэ-итIум, чыристан ыкIи былъымын динхэм, зэрарылажбэхэрэм фэшI, ахэм зэпхыныгъэ адырIэным мэхъэнэ ин зэрэратырэр министрэм кыыхыгъэщыгъ. МВД-р, ДиндэлэжъапIэр ыкIи Епархиер зэзэгъыныгъэм здыкIэгъэхэнхэу ащ предложение кыыхыгъ. МВД-м ипашэ кызырэхигъэщыгъэмкIэ, ныбжыкIэхэр ешъоным, наркотикхэм

апыщагъэ мыхъунхэм лъэныкыуищым ялофшIэн фэгъэзэгъэн фае.

Экстремизмэм пэуцужыгъэнми зэлукIэгъум щытегушылагъэх. Цыфэу республикэм щыпсэухэрэр нахьыбэу ащ кыыхэбгъэлажбэхэмэ, зэлукIэгъухэр адэшIыхэмэ, шлогъэ ин кытынэу муфтиим ылытагъ. Джащ фэдэу ныбжыкIэхэр ешъоным, наркотикхэм ащыухъумэгъэнхэм пае еджапIэхэр нахьыбэу къакулъхъанхэу предложение кыыхыгъ.

Зэпхыныгъэ зэдырIэу Iоф зэдашIэмэ, обществэм шлуагъэ кызырэфэхышIтыр лъэныкыуитIуми кыыхагъэщыгъ.

Наркотикхэр хэбзэнчъэу зыгъээекIохэрэм якыыхгъэщын епхыгъэ Iофтхъабзэхэр АР-м и МВД лъегъэкIуатэх. Ащ фэдэу Шэуджэн ыкIи Кошхэблэ районхэм я ОВД иIофшIэхэм кыуырэу «Красный Фарс» зыфиорэм щыпсэурэ хьулфыгъэу илъэс 40 зыныбжым ищагу кIап кошэ 25-рэ кыдагъотагъ. Ахэр кыраупкIыи кыдаштыгъэх, зэхэфынхэр макIох.

ЖьоныгъуакIэм и 23-м станицэу Дондуковскэм щыпсэурэ бзылфыгъэм хьулфыгъэу зыхэпыджэи аулыкIгъэм ихьадэ кызырэгъотыгъэмкIэ полицием макъэ ригъэлугъ. Илъэс

США -м кыыщыдэкIырэ гъэзетхэр Интернетым щэгугъых

«Нью-Йорк таймс» зыфиорэ гъэзетым исайт ащ лъыпытэу хьурэ-шIэрэр рызэбгъэшIэнэу онлайн-контентэу иIэм уихъаным фэшI ыпкIэ лъыптын фаеу зашIыгъэм кышце-жыагъэу иIофхэр зэщыкыуагъэх. Ар зышлогъэшIэгъонхэм япчъагъэ хэпшIыкIэу кышчыклагъ. КызырэнэфагъэмкIэ, нэклубгъо пчъагъэу зэлпыхэрэр процент 24-кIэ нахь макIэ хьугъэ. Ау, гъэзетым икыдэгъэкIын пылхэм кызырало-рэмкIэ, гукIодыгъом Iофыр нэсыгъэп, ары пакIошэ, ыпкIэ зылыптын фэе электроннэ версием зэрэщыгугъыгъэхэм нахьышIоу кычIэкIыгъ.

Электроннэ кIэгъэтхэныр гъэзетеджэмэ шэу зтеутыгъэу апагъохы: Америкэм идоллар 15 зы мазэм лъыптын фае кыбархэр кызылэтыкIырэ веб-сайтым ухэхъаным ыкIи мобильнэ телефонхэмкIэ кыпIу-кIэнхэм апае; доллар 20 — сайтым ыкIи планшетнэ компьютерымкIэ кыпIу-кIэнхэм апае; доллар 35-рэ — шыкIэу щыIэ пстэумкIэ кыпIу-кIэнхэм. ГъэшIэгъоным зы мазэм кыкIоцI ыпкIэ хэмылэу статья тIокIым уеджэн амал кызырэуагырэр ары. Ау ащ джыым кыIогъэн фае, ахэр зыбгъэфедэрэ ужым электроннэ версием узэрэкIэгъэщтым ыпкIэ зэралыптын фаер кызылэтыкIырэ тхыгъэр кызырэнэфагъэхьырэр.

Ащ фэдэ шыкIэхэр «Нью-Йорк таймс компани» зыфиорэм итхьаматэу Артур Сульцбергерым ыгъэфедэн фаеу зыкIэхьугъэр тхьапкIэ кыдэ-кIырэ гъэзетым фэдэу кы-

хьырэр нахь макIэ мэхъу зэпыт, ыгъэкIодырэм нахь хэхъо. Америкэм ихэутын индустриер зэрэпсаоу пштагъэми, джащ фэдэ чыпIэ хьылы зэрыфагъэр. «Сайтым кыыхьэрэмэ ыпкIэу алытхырэр гъэзетым икыдэгъэкIын пэлудгъэхъажыгъэ тшIышт, ари зы фэдэкъэкIуа-пIэу тилэшт», — хегъэунэу фыкIы Сульцбергер.

«Нью-Йорк таймс компани» иллыкIоу Кристин Мэйсон кызырилорэмкIэ, гъэзетым иэлектроннэ версием клатхэрэмэ япчъагъэ нэбгырэ минишгъэм шгъадажыгъ. Iофыр егъэжбэ-гъакIэу зэрэщытыр кызыдэп-лэытэкIэ, ари мымакIэу ащ елытэ.

Кыыхгъэщыгъэн фае инджылыз хэгъэгъум кыыщыдэ-кIырэ гъэзетхэу «Таймс» ыкIи «Санди таймс» зыфиохэрэр зыпштэхэкIэ, ахэм яэлектроннэ версиехэм ыпкIэ алыптынэу зашIым, процент 62-м нэсэу арыхьэрэ еджапIохэр нахь макIэ зэрэхьугъэр.

Арэу щытми, Интернетым епхыгъэ IофыгъуакIэу кыежъагъэм гъэзетхэр техъажыкы, етIани ар мы зигугъу кыэтшIыгъэ закъохэр арэп. Анахь зылашIэрэ компаниехэу джыри ащ фэдэ шыкIэ кыыхъымы-хыгъэхэм яаналитикхэм лъэшэу а Iофыгъор зэрагъашIэ.

Илъэс заулэкIэ зылашIэрэ гъэзетхэм зы информации ыпкIэ хэмылэу я Интернет сайтхэм кыарыпхыжынын умылэкIышIтэкIэ енгугъагъо.

Александр ГАСЮК.
«Урысые гъэзетыр».
Вашингтон.

МВД-м къеты

ЖьоныгъуакIэм и 23-м кыыщыублагъэу и 30-м нэс Адыгеим пстэумкIи бзэджэшIэгъи 149-рэ щызэрахъагъэу МВД-м ыгъэунэфыгъ. Зы нэбгырэ аулыкIыгъ, гъогогъуи-блэ шъобж хылыгъэхэр атыра-щагъэх, щэгъогогъо ахъунклагъэх, 36-рэ тыгъуа-гъэх, хьоршэрыгъэкIэ цыфхэр зэрагъэл-цлагъэхэр гъогогъу 19. Джащ фэдэу наркотикхэм япхыгъэу бзэджэшIэгъи 2 ыкIи экономикэм ылъэныкыокIэ 12 зэрахъагъ. Адыгеим игъогухэм пстэумкIи хьугъэ-шIэгъи 7 атехъухъагъ, ахэм зы нэбгырэ ахэкIодагъ, 10-мэ шъобж зэфэшъхъаф-хэр атещагъэхэ хьугъэ, ешъуагъэу рулым кIэрысэу нэбгырэ 57-рэ къаубытыгъ.

Наркотикхэр хэбзэнчъэу зыгъээекIохэрэм якыыхгъэщын епхыгъэ Iофтхъабзэхэр АР-м и МВД лъегъэкIуатэх. Ащ фэдэу Шэуджэн ыкIи Кошхэблэ районхэм я ОВД иIофшIэхэм кыуырэу «Красный Фарс» зыфиорэм щыпсэурэ хьулфыгъэу илъэс 40 зыныбжым ищагу кIап кошэ 25-рэ кыдагъотагъ. Ахэр кыраупкIыи кыдаштыгъэх, зэхэфынхэр макIох.

ЖьоныгъуакIэм и 23-м станицэу Дондуковскэм щыпсэурэ бзылфыгъэм хьулфыгъэу зыхэпыджэи аулыкIгъэм ихьадэ кызырэгъотыгъэмкIэ полицием макъэ ригъэлугъ. Илъэс

45-рэ зыныбжэ хьулфыгъэр иунэ бэджэндэу зэритыгъэ клалэм шгъэжыекIэ хэпыджы аулыкIгъэу нэужым оперативникхэм агъэунэфыгъ. БзэджэшIагъэр зезыхъагъэр къаубы-тыгъ, УФ-м следствиехэмкIэ и Комитет следствиехэмкIэ и ГъэlorышIапIэу АР-м щыIэм уголовнэу Iоф кызылэуихыгъэу, зэхэфынхэр макIох.

АхьщэкIэ зыщыджэгухэрэ чыпIэхэр къэлэ кIоцIхэм къащызэлэуахынхэ зэрэфимытхэм фэгъэхыгъэу унашъоу щыI нахь мышIэми, ар зыгъэцакIэрэр макIэ. Мыекъуапэ иурамэу Депутатскэм тет джэгупIэм автоматхэр чIагъэуцугагъэхэу

оперативникхэм кычIагъэ-щыгъ. Ащ фэдэу зэкIэмкIи 5 агъэунэфыгъ, джэгупIэр кызы-лузыхыгъэм лъэхъух.

Илъэс 12 зыныбжэ шгъэ-ожыты зыхэхъогъоу Мыекъопэ районым щыкIодыгъэм чэщ-мэфитIурэ лъыхъугъэх. Полицием имызакъоу, нэбгырабэ ащ икыгъотыжынын хэлэжъагъэми, ащ фэдызым клалэр зыдэщыIэр зыпарэмэ ышIагъэл. ЖьоныгъуакIэм и 26-м псаоу ыкIи узынчъэу ар къагъотыжыгъ. Шъэожытем кызырилэуагъэм-кIэ, ядэжэ кIожынкIэ щына-гъэти, зигъэбыллыгъ. Унагъом ащ ыгу щыхагъэкIышIтыгъэп, зымы шъобж тыришагъэп, ау сэкъатныгъэ зэриIэм кыыхэ-кIыкIэ, зыгъэпсэфыпIэ е джэгупIэ чыпIэхэм ащыIэ мы-хъунэу щытыгъ. Ар врачхэм кы-фатхыгъэ шапхъэхэм ащыщ. Шъэожытер кинотеатрэм зэкIо ужым, иунагъо исхэм ащыщы-ни, ядэжэ ихъажыгъэп. Мы мафэхэм унагъом изытет нахь тэрэзэу зэрагъашIэ, учетым хагъэуцощтмэ аушлэкIу.

УпчІэхэм джэуапхэр къаритыжыгыгъэх

Ощ зэпымыужыым ыкІи къушхъэхэм ащыжъ-жыгыгъэ осым апкъ кыкІыкІэ псыхъохэм псэу адэтым зыкыиІэти, Джэджэ, Шэуджэн, Кошхъэблэ ыкІи Мыекьопэ районхэм япсэуплэхэм ащыщхэм къызэракІэуагъэр непэ Іофыгъо анахъ шъхьа-Іэу республикэм илхэм ащыщ. Ары зыфэгъэхыгъагъэр Адыгеим ижурналистхэм я Союз кІэщакІо зыфэхуыгъэ пресс-конференциеу тыгъуасэ зэхашъагъэр. Журналистхэм алукагъэ УФ-м и МЧС АР-мкІэ и ГъэІорышлалэ ипашэу Гъунэжыкьы Муратэ.

Пстэумэ апэу мы уахътэм Іофхэм язытет кІэклэу ащ кыиІогагъ. ТызэрэщигъэгъозагъэмкІэ, Джэджэ, Шэуджэн ыкІи Кошхъэблэ районхэм япсэуплэхэм джыри псыр зэрэдэт. Нэбгыри 151-рэ кыагъэкощыгъ, ау нахъыбэм яунэгъо псэуалэхэм агу афэгъоу зэрагъэзжырэр, къэмыкощыгъахэхэри зэрахэтхэр кыхигъэщыгъ. Мы уахътэм Джэджэ районмкІэ поселкэу Дондуковскэм, Шэуджэн районмкІэ Хъатыгъужыкьое къоджэ псэуплэм Іофхэр анахъ ащыдэх. Ахэм пстэумкІи спасатель 19-мэ Іоф ащашІэ, къошъуиплЫкІэ цыфхэр кыагъэкощых, яунэхэм арацэллэжыкь.

Нэужым Гъунэжыкьы Муратэ журналистхэм яупчІэхэм джэуапхэр къаритыжыгыгъэх.

УПЧІЭ: Псыр кызы-кІэогъэ псэуплэхэм электричествэр, гъэстыныпхъэ шъуантІэр, псэу зэшъоштхэр зымылэхэр ахэтыгъэх. Мы уахътэм ахэр афатІупщыжыгыгъэха?

— Ащ фэдэу псыр кызыуикІэ нахъыбэу тхымыкІагъо кыы-хымыкІыным, зэрарэу кыыхы-рэр нахъ макІэ хъуным афэшІ, электричествэр, гъэстыныпхъэ шъуантІэр бгъэкІосэнхэ, псым икьэІон кьэбгъэуцун зэрэфам шъори шъушыгъуаз. Ары ахэр ямылэнхэр кызыхыкІыгъэр. Псэу зэшъоштхэри, нэмыкІ Іофхэм апае агъэфедэщтыри псэуплэхэм игъом ыкІи икьэу арацалІэ. ПсыкьэІуа-пІэхэр, псынэхэр санэпидем-надзорым ымыуплэкІухэу ахэм къарахырэм ешъохэ хъу-щтэп. Псыр зыщызэкІэкожыгъэ псэуплэхэм электричествэри гъэстыныпхъэ шъуантІэ-

ри афатІупщыжыгыгъ, адрэхэм яттыжыын джыри тІэкІы-горэп.

УПЧІЭ: СМІ-хэм къэбарэу цыфхэм къахы-хырэмрэ шъо къэшъу-тырэмрэ зэтемыфэу мэхъу. Сыда ар кызы-хэкІырэр?

— Цыфхэр яунэгъо псэуалэхэм, ялэжыгыи, мылкъоу аугъоигъэми... зэкІэми агъэгумэкІых, пстэури зы уахътэм афэшІлэнэу фаехэш, тхыаусы-хэу яІэр бэ. Ар кыбгурыІо-нэуи щыт, къащышЫгъэр тхы-мыкІагъу. Ау тэ мы уахътэм анахъ шъхьалэу зыуж титыр цыфхэм якъэгъэнэжыын, ахэр зыщыпсэуштхэр, узхэр къахы-мыхъанхэр, унэхэр амалэу щыІэмкІэ къэтыхъумэнхэр ары. А эпстэури гъэцкІагъэ зыхукІэ, нэмыкІхэм ауж тхы-хашт.

УПЧІЭ: Цыфэу псы-кыиугъэм зэрар кызы-фихыгъэхэм сыд фэдиза ахъщэ Іэпылэгъоу аратыщтыр?

— АР-м и Лышхъэ зэкІэ зэрар кызыфихыгъэхэм ахъ-щэ Іэпылэгъу зэраратыщтыр кыиуагъ. Шъори ащ шъушы-гъуаз. Мы мафэхэм зэрарэу псыкыиугъэм кыыхыгъэм икьэллыгъэн комиссиер пылэ, ау пчъагъэхэр джыри къэлэгъуагъэхэп. Зэрарэу унагъо пэпчъ кыфихыгъэр квалы-тэмэ, нэмыкІхэми уарыгушы-Іэн плъэкІыщт.

УПЧІЭ: Мазэ фэдиз хъуыгъэу, нахъ мыбэмэ, ошхыр зэпыуштыгъэп. Ащ тхымыкІагъо кы-зыдихынкІэ зэрэщы-нагъор кыдэшъулы-

тэгъагъа, шъуфэхъазы-рыгъа?

— Іофхэр зэрэлъыкІуатэ-хэрэм тыщыгъозагъ, тылгы-плъэщтыгъ, кызыдихыын ылтэкІыщтыр кыдэтлыта-гъэу тыфэхъазырыгъ, амалэу тІэмкІи тебэныгъ. Тызэрэфэ-хъазырым ишІуагъэкІэ, игъом ыкІи псынклэу пстэури зэшІот-хыгъ. Тымыхъазырыгъэмэ, тхымыкІагъоу кызыдихы-гъэр нахъыбэн ылтэкІыщты-гъэ. Цыфхэр зэрэхэмыкІода-гъэхэр пстэумэ анахъ шъхьал.

УПЧІЭ: Мы мафэхэм ом изытет сыд фэдэ-щтэу шъушыгъуаза, Іофхэр нахъышІу хъун-хэу шъуцэгугъа?

— Метеогупчэм тызэрэщи-гъэгъозагъэмкІэ, жъоныгъуа-кІэм и 27-м кышыцублагъэу ошххэр зэпыуштых, нахъ къэ-фэбэщт. Мэфэ зыщыплІ ащ фэдэу кызэкІлэыкІомэ, псы-хъохэм псэу адэтым кышы-кІэнэу, псыр псэуплэхэм адэ-кыжыынэу тэгугъэ. Нахъ къэ-фабэмэ чІыгу цынэри нахъ псынклэу гъушъыжыщт.

УПЧІЭ: Псыхъохэм псэу адэтым шъульэ-плъа? Тэхъутэмыкьое районым ылтэныкьое-кІэ Пшызэ кыдэкІы-ным ищынагъо цы-Іэба?

— Псыхъохэм псэу адэтым зэпымыоу тылэплъэ. Тэхъутэ-мыкьое районым ылтэныкьое-кІэ ащ фэдэ щынагъо щыІэп. Пшызэ Лабэ нахъи сантиметр-рэ 40-кІэ нахъ лъхъанчэш, Лабэ шъхъафитэу ащ хэлъэдэ-жыын ылтэкІыщт.

ХЪУТ Нэфсэт.

Лъэпкъ проектэу «Гъэсэныгъэр» зэрагъэцакІэрэм тегушыІагъэх

(Апэрэ нэкІуб. кыищэжъэ).

Къоджэ еджапІэхэм сомэ миллион 20 зыосэ автобусхэр афашъыгъэх, гурыт еджапІэ-хэм якабинети 124-мэ сомэ миллион 33-рэ зытефэрэ обо-рудование ачІагъэуцагъ. Зи-псауныгъэкІэ щыкІагъэ зІэ кІэлэцЫкІу 86-мэ илэситІум кыкІошІ яунэ исхэу еджэн-хэм пае компьютерхэр ара-тыгъэх.

Адыгеим ипредложениитІу Советым изэхэсыгъо ипрото-кол хагъэхъагъ. Ахэр гъэ-сэныгъэмкІэ инновационнэ программэхэр кызфэгъэгъэ-федэрэ муниципальнэ кІэлэ-цЫкІу ІыгыпІэхэр ыкІи ахэм ащылажъэхэрэр яІофшІэн кІэгъэгущІугъэнхэм, зэнэкь-кыу зэфэшъхъафхэм, «Ілэ-сым икІэлэгъэджэ анахъ дэ-гъу» зыфІохэрэм афэдэ-хэм ахэлэжъэнхэм пае реги-он заулэмэ яквотэмэ афыхэ-гъэхъогъэным афэгъэхы-гъагъэх.

Советым изэхэсыгъо шъо-лырым ирегионхэм яэконо-

микэ ассоциациеу «ІОг» зы-фІорэм и Совет и Тхыама-тэ ихэдзын ехылІэгъэ Іофы-гъом шъхъафэу щыхэплъа-гъэх. Мы Іофтхъабзэм хэлэ-жыагъэхэм зэкІэми зэдырагъа-штэу а ІэнатІэр Адыгеим и Лышхъэу ТхыаІушынэ Ас-Іан фэгъэшъошагъ. Джащ фэдэу профсоюзхэм, ІофшІа-пІэхэр язытыхэрэм ыкІи ха-бзэм иорганхэм социальнэ зэдэлэжъэныгъэу зэдыраІэ-щтым ехылІэгъэ зэзэгъыны-гъэм ипроекти мыщ шыхэ-плъагъэх ыкІи щыкІэтхагъэх.

Адыгэ Республикэм гъэсэ-ныгъэмрэ шІэныгъэмрэкІэ иминистрэ Адыгеим и Лы-шхъэ кыфІолотагъ Советым изэхэсыгъо ар зэрэхэлэжъа-гъэм кІэухэу фэхуыгъэхэм яхылІагъэу ыкІи ЮФО-м ипашэхэм лъэпкъ проек-тэу «Гъэсэныгъ» зыфІорэр Адыгеим зэрэщыгъащы-рэм осэ дэгъу кызэрэриты-гъэр рІуагъ.

Адыгэ Республикэм
и Лышхъэ
ипресс-кыулыкьу

«Гъогумаф!» араІуагъ

Теуцожь районмкІэ Аскъэлэе гурыт еджапІэу Къат Нухъэ зипащэр анахъ инхэм, егъэджэн-пІуныгъэ Іо-фымкІэ зицИтхъу алохэрэм ащыщ. Ары тэри илэсэ-еджэгуым «иаужырэ одыджын» фэгъэхыгъэ зэхэхэр тигъэзет иныбджэгъубэ зыщылэжъэрэ еджапІэм зэ-рэщыкІорэр зэдгъэшІэнэу тызкІэкогъагъэр.

ЕджапІэм ишагушхо къэ-бзэ-лэабз, гъэкІэрэклагъэ. Шъо зэфэхъафхэр зІлэхэ, щэнэ-бзэу шЫыгъэ быракъ цыкІухэр, шар гъэпщыгъэхэр, лентэ да-хэхэр зыпышІлэгъэхэ кІапсэхэм-кІэ чІыпІэ пчъагъэхэм шагу-ащызэпэгъэІыгъ. Нэплэгъуым кыридзэрэр зэкІэ гум чэфы-гъо кызыгъэхъэрэ Іэшлагъэх. Шагум цыфэу кышыцэрэу-гъоигъэхэр — кІэлэеджакІуи, кІэлэегъаджи, ны-тыхэри, ахэм зыланэ алыгъэ кІэлэцЫкІухэ-ри кІэракІэх, нэгущІох.

«Аужырэ одыджыным» фэгъэ-хыгъэ мэфкІэ зэхэхэр я 11-рэ классы къэзыухыхэрэм афэ-гъэхыгъ. Ахэр зырызэу еджа-пІэм кычІэкІых, чІыпІэу афа-гъэнэфагъэм кышыцэгоуцох. Нэбгырэ 11 мэхъух. ГъэкІэрэ-клагъэх, нэгущІох — пшъэшгэ-жыиитфрэ шъэожъыиыхрэ. Лен-тэ дахэхэу «Выпускник-2011» зыфІорэ гушыІэхэр зытетха-гъэхэр атамэхэм ядзэкІыгъэх.

МэфкІэ зэхэхэр псэлэ кІэ-кыкІэ кызыІуиыхыгъ гурыт еджапІэм идиректорэу Къат Нухъэ. Ащ еджапІэм иІофшІа-гъэхэр зыфэдэхэм, район олим-пиадэхэм ятІонэрэ чІыпІэр зэ-рашаубытыгъэм, тапэкІэ зыфэ-лэжъэщтхэм ягугъу кышыІыгъ, еджапІэр къэзыухыхэрэм да-хэу щыІэр кыадэхунэу афэлъ-Іуагъ, «Гъогумаф!» къари-Іуагъ. Ащ ыуж гушыІэ дахэ-хэр еджапІэр къэзыухыхэрэм кыаІуагъ, дэгъоу еджэнхэу, лъэпкыыр зэрыгушхорэ цы-фышІу хъунхэу, якъуаджэ ыкІи яллакьохэм ящытхъу арагъэ-Іонэу, псауныгъэ пытэ яІэнэу,

насыпышІо хъунхэу кыафэлъэ-Іуагъэх районым гъэсэныгъэм-кІэ игъэІорышлалэ ипашэ игуа-дзэу КЫкІ Марыет, чІыпІэ ко-им иветеранхэм я Совет итхыа-матэу Бэгъушъэ Хъарунэ, Ас-къэлэе чІыпІэ коим ипашэу Хъаджэлдый Рэмэзанэ, ны-тыхэм аІлэкІэ Чэтэо Сафьет, еджапІэр къэзыухыхэрэм тхэ-кІэ-еджакІэ язгъэшІлэгъэ яапэ-рэ кІэлэегъаджэу Еутых Ами-нэт, ахэм якласс ипэшцагъэу Емыж Саидэ.

Ренэу тІэгъухэрэ шархэм афэмыдэу плІэмыащъоу шЫ-гъэхэ шар плъыж 11 зэхэпха-гъэу мыгъэ еджапІэр къэзы-ухыхэрэм атІупщыгъэр огу-м ехъэрэ. Бэрэ пэмылэу яклэлэ-хэм якъэбар гушІуагъо тыгъэ-нэбзыеу къазэрафыкьокІы-щтым ишыхъатэу жыыбгъэ ма-кІэм шар зэхэпхъагъэр тыгъэ-кьокІыплэм рыхъакІыгъ. Кы-зэрэугыоигъэхэр ахэм акІэ-лышлэхэхэ, Іэгу теохэхэ «Гъо-гумаф!» араІуагъ. «Аужырэ оды-джыныр» кытео, кІэлэеджа-кІохэри еджапІэм чІэхъажыкь.

Зэхэхэр къаухи тыкьэжъэ-жыгыгъэу еджапІэм изавучэу Хъэшхуанэкьо Нурбий кы-тэупчІыгъ ттхыщтыр гъэзетым кызычыхъащтымкІэ. Ащ еджэ-мэ зышІоигъохэр зэрэбэри кытиІуагъ.

— Гъэзетыр шъуикІэлэ-егъаджэхэм кыратхыкІа? — теупчІы Нурбий.

— ТикІэлэегъаджэхэм «Адыгэ макъэр» кызымытхы-кыыр ахэтэп, — зэхэтхыгъэ лъэшэу тигопэгъэ джэуапыр.

НЭХЭЕ Рэмэзан.

Полициеми ылтэкІыщтыр ешІэ

Псыкыиуным кыыхыгъэ тхымыкІагъом зэкІэри егъэгумэкІы. ТхымыкІагъоу цыфхэр зыхэфэгъэ-хэр нахъ къафэгъэпсынклэгъэнымкІэ полициеми ылтэкІ кыыгъанэрэп.

Ащ фэдэу бэмышІэу Адыгэ РеспубликэмкІэ МВД-м ими-нистрэу Александр Реницкэр псэуплэхэу псыр кызыкІэуа-гъэхэм ащылагъ. Ежъ ылэ илэ кыулыкьушІэхэр псынклэ дэ-дэу зэшІопхын Іоф къэхъумэ, ащ зэрэфэхъазырхэр зэри-гъэшІагъ, гъогухэр зыуплэ-кІухэрэм яІофшІаІэ зыщи-гъэгъозагъ.

Министрэр ОВД-хэм яІофы-шІэхэм залокІэм, пшъэрылхэр кыафигъэуцугъ. Ахэм ащыщых медицине Іэпылэгъу зыщыкІа-гъэхэм ягъэгъотыгъэныр, цыф-хэм рэхъатныгъэ ахэлгыным лыплъэгъэныр, ахэм ямылкъу зымы ымытыгъуным анаІэ ты-рагъэтыныр, муниципальнэ па-щэхэм зэхэщэн ІофхэмкІэ Іэ-пылэгъу афэхуыгъэныр. А зэ-

пстэуми МВД-м иІофышІэ-хэр фэхъазырхэмэ министрэм ыуплэкІугъ.

Іофыр кызызрыкІоу щы-тэп. Ар зыпкъ игъэуцожы-гъэнымкІэ МВД-м иІофы-шІэхэм альэкІ кыагъанэрэп. КыулыкьушІэхэм хэушъхъа-фыкІыгъэ режимым тетэу Іоф ашІэ. Япшъэрылхэр агъэцэкІэнхэм ахэр фэхъа-зырых.

АР-мкІэ МВД-м
къэбархэмкІэ
ыкІи общественнэ
зэпхыныгъэхэмкІэ
иотделение.

Мэщбэшлэ Исхьякь ильэс 80 зэрэхьурэм инэгьокI

Шэпсэух дунаим адыгэ льэпкьхэр

*(КъызыкIэлыкIорэр
жъоныгъуакIэм и 31-м
къыдэкIыгъэ номерым ит).*

Джащ нахьыбэ къымылауагъэми, уемылэзжынкъу, уемыу-упхъужынкъу сурэтым псауныгъэрэ зыкIыныгъэрэ хэлтых: огури чIыгури къэмылогъэ гу-пшысэм зэрипхыгъэх (тыгъэр — дунаишхом итамыгъ, шы шыщ макъэр дунай цIы-кIоу, дунай шъхьафэу чIыгум итамыгъэх). Ау гушIуагъом ынапэ джыри къыхыгъэгоп (тыгъэр зэрэрэхъатым гугъэ горэ къыуеты, ащ фэдэу теу-бытагъэу шымэ ящыщ макъэ гумэкIынчэ-теубытагъэ хэ-лэп — заоми шыхэр шэщы-щих...). Дэхэгуу апэрэ саты-рым къышылогъэ къодыем нэ-рыльгъу-гурыплгъу мэхъа-нэ къыкIэлыкIорэ сатырхэм къыраты:

*БгъэкIэ афхэу, Iуафхэу
орхэр,
ТкIонс нэфынсхэр
даутхаеу,
Ежъхэр арэу мы дунаер
Къызфэнагъэр пшIолэу
шыхэр*

*Пэф-лъэкIофхэу нэтIэф
стырхэр
КIэлэцIыкIумэ
хагъэсыхъэх,
Зыдепхъуатэшъ псыхъо
орхэр
Ищхы гушIоу жьым
зыдехьых.*

Хъуаугъэмрэ насып рэхъат зэрългъгъэ дунаишхоу зы ху-гъэмрэ хэмытыгъэу къахъа-гъэх — кIэлэцIыкIумэ пцIанэхэу шымэ атесхэр, куо-хъау чэф мэкъэшхоу кIэм дэлукIрэр. НэмыкIэу къэплон хъумэ, джы-дэдэм псэ зыпымытыгъэ фэдэ дунай гъунэнчэр шылэныгъэм, гушIуагъом, ныбжьыкIагъэм къаушъагъ.

Зымакъэ шъхъихыгъэу къэ-мылурэ гумэкIым ильэгъо мэкъэ чыжъэхэри усаком ыгу къыштытох: кIэлэцIыкIумэ афэдэу, зыкIуачIэ, зилъэкI из шы дахэмэ афэдэу дунай зэрэ-псау дэхэнэу, ахэм ящылэны-гъэ-насып аригъэгъотынэу кIуа-чIэ шыла? Рэхъатныгъэ-шылэ-ныгъэ хъуаур машIорэ Iугъорэ-кIэ, шэбзащэрэ цIыфылгъэркIэ неушым ушъагъэ хъумэ, шылэ-ныгъэр ащ къыштыуцоу, егъэ-шIэрэ сурэт псэнтхэу цызэтэ-дыемэ? А гумэкIыр щимыгъэ-зыепэгъэми, IэкIыб шыпкьэ ышIырэр, шылэныгъэр къэу-хъумэгъэнымкIэ, лыгъэкIотэ-гъэнымкIэ зы лъэкI горэм джы-ри шыгугъэу, зы лъэоянэкIэ усаком дэхэгуэм ильэгъапIэ дэ-кIуае. Лирическэ сурэт ямы-шыкIэу дунаим иинагъэ зыгъэ-унэфыгъэм хещэ пшъэшгъэ-жыыхэр:

*Жьыбгъэ макIэу
зишхомлакIэ
ЗытIупшыгъэр маплэ
шъхъакIэ,
Пшъэшгъэ цIыкIухэм
укIытапхэ
ЗашIышъ, блэкIых.
БлэкIых ахэр.*

*Шъукъэуцуи, пцэфхэр,
цIыфхэр,
Шъори ары, бгы
шыгуфхэр,*

*Шъэохъу цIыкIухэу
пцIэнэ
цIыкIухэм
Шъуаплгъэ модэ —
мо шытхыгъухэм.*

Шъэохъу цIыкIухэу пцIэнэ цIыкIухэр шыхэм атесыфэ, пшъэшгъэ цIыкIухэр, укIытапхэ зашIыгъэ, ахэм алъыплгъэхэу, дунай рэхъагъэ шэрэти, шылэ-ныгъэр къэуцущтэп. Усаком зи шъхъихыгъэу къымылауа-гъэми, тызэригъэгупшысэ-рэр бэ.

Мы усэмрэ «СэнэшIы уахът» зыфIорэмрэ зэхьыллагъэхэр зэпчыжъэ дэдэми, зэпблэгъэ шъыпкьэу саяплъы: шылэныгъэ кIочIэ пшъхъапэ ахэлъ. «Сыдэу ошъогу рхъонтIэбзэ лъага, чIылгъэри непэ сыдэуи да-ха!» — зэпблэгъэ гушIлэхэм-кIэ тхыгъэх, усаком ыгурэ ышъхъэрэ ащыпхырышъыгъэ гушIуагъор мы усэми ылъапс. Сыда уашъори чIыгури зыгъэ-дахэхэрэр? Яшъотеплъа, якъэ-бзагъа, яинагъа? Ахэм афэ-гъэхыгъэу усаком зи къыт-хырэп, къытхын ымышIэкIэ арэп, къытхын ымылгъэныуи арэп — уашъомрэ чIыгумрэ ядэхэгъэ-бжышIуагъэ мыщ джъым зэнкIабзэу зэпхыгъэр ярэхъатныгъэ-мамырныгъэ ары: дунай рэхъат, уайи осси шылэп, жьыбгъэми сепэшхо зэрихъэ-рэп, бжыхъэпэ пасэу лэжъы-гъэхэм яугъоижыгъу, «сэ-нэ-шъхъэ жъыгъэу тыгъэпскIэ джэгурэм» сэнэ гъонтIо нэф-хэр къапхырышъэу зышъхъэрэ уахът. Цыфыр мэлэжъэмэ, сэнэ ешIымэ, шылэныгъэр къэу-цугъэп, неушърэм щымыгу-гъырым санэ ышIырэр — шылэ-ныгъэ гугъэшхоу, къэкIорэ лъэхъэнэ дахэу, лъэхъэнэ хьалэ-лэу, нысэщэ джэгухэм ягъом лэжъакIор пэгъокIышъ, хъяр. Хъяры ары адыгэмэ санэр гъусэ зыфашIрэр, гукъаом фэшI бжъэ алэтрэп:

*Опсэу, сэнакIэу зыгуи
къыдэчърэр,
УиныбжыкIагъэ
пхэрэмыкIуад.
Опсэу, сэнэплгъэу
пхъэчаим къичърэр,
ГушIуагъор ренэу
чIылгъэм цыIуат.*

*Мамыры псалгъэр
тищымыгушIэнэу,
ГъэшIэрэ Iанэу чIылгъэ
хъураем
Цыфмэ яхъари
щымыкIодынэу
Сэлэты сибжъэ джасхэм
анае.*

Усаком хъярым, гушIуа-гъом, мамырныгъэм афэхъохъу, ыбгъэ ихыгъэу, чэфэу, хьалэлэу шылэныгъэм фэкIо, цIыфым насып илэнэу, псауныгъэ дахэм фэлэжъэнэу, сабыи къыфэхъу-нэу, псэогъу дахэ Тхъэм къы-ритынэу шэгугъы. ГушIуагъор тыди шызэфэдэп, чIым икIо-пэ псэуэми ащ лъэпсэ пытэ ащиубытыгъэп, ары гумэкIэу усаком идунэе дахэ къыха-хъэрэр, игугъэ нахьышIухэр къэзыушIункIыхэрэр:

*Ар сэлэ шъхъакIэ, чIы
къопэ шъхъафмэ,
МокIэ нэмыкIмэ лыгъэр
щыкIадзэ.*

*Щазымэ лъапэкIэ укIэкIо
хъафмэ
Тыгъэпс сэнашъхъэр чIым
щызэрадзэ.*

Джары кIинэу, гупшысэ хьылгъэу усаком зыблэкIынэу хэкIыпIэ зыфимыгъотырэр. Непэрэ мафэм осэ шIыкIэ зэфэшъхъафхэр усаком рехъы-лэх, щыгушIэрэр, хъярыри емынжъыри зышъхъэ кыкIрэр цIыфыр ары, етIани цIыфым ылэжыгъэу, ыгъэдэхэгуэм шъон IэшIум ешъозэ, мэхъэ-джагъэу шылэмэ анахъ мэхъэ-джагъэри ащ зеришIэрэр ары.

Цыф психологиерэ дуна-имрэ язэпхыплэхэр аукъодыеу зэрэщымытхэр МэщбэшIэ Ис-хъакь иусэмэ ащыпхырэшы, ар тхылъ зэфэшъхъафхэм лъэпсэ шъыпкьэ ащыхъугъ. Зигугъу сшIырэр «ОрэдыкI» («Жъогъо-бын», «Пщыналъ», «Лъэоянэ-хэр», «Хыуай», «Лъэмыджхэр», «Тыгъэгъаз», «Тыжъын ошх», «Мэфэгум итыгъэ фаб», «Гъэтхэ огум иорэд» — мы тхылъхэр адыгэ усэным илэтыпIэ анахъ лъагэмэ ащышых, бзэри гури шъхъафитэу тхыгъэх, дунаиш-хом щыхъурэ-щышIэрэ Iоф зэ-хэмыфхэу цIыфыр, лъэхъаныр зыгъэгумэкIхэрэр, зымыгъэрэ-хъатхэрэр ахэм алъапс.

Образ гъэнэфагъэхэр Мэщ-бэшIэм иусэхэм (бэрэ ахэм къа-фигъэзжыкIэ) апхырэшы — Тыгъэм, Мазэм, сэшIа, Чы-гым — бэмэ ягугъу бэрэ къышIыжыкIэ, къыкIелотыкIы-жыкIэ пшIуегъэшIы. Уригъэ-гъэгумэкIыныр арэп, ежъ къабылэкIэ ыштагъэр ори пщы-шIы шлонгъошъ, тIэкIу тешIэ къэс, гупшысэу укъызщигъэ-уцугъагъэм пыуегъэдзэжы. ГушIлэм фэшI, гъогу — мы-ухъжъ шылэныгъэ гъус, гъогу уухымэ, шылэныгъэр оухы, ау гъогухэр шылэх, зым узэрэтэ-хъэу утеунахъо, адрэм насып псынкIэм ушылэкIэ, ящэнэрэм насып хъарзынэ тебгъотагъэ-ми, ар къынышхохэм апхыры-щыгъэ мэхъу. Арышъ, Мэщ-бэшIэм шылэныгъэр хъугъэ-шIэгъэ цIыкIухэм арипхырэп: гъогухэм яобраз къэлэгъэ къо-дыеп, ащ еплъыкIэ амалэу кIоцIылгъэр бгъэфедзэ, уса-ком ытхыгъэмэ уарыгушIы-сэну гурышъ-Iашъ къыуеты. Джащ фэд, чыгым иобраз, урамым иобраз. Анахъ еплъы-кIэ, осэ шIыкIэ гъэнэфагъэу, бгъэфедэмэ узэрыкIэмыгъо-жынкъу МэщбэшIэм ыгъэунэ-фыгъэмэ ащыщ лъэмыджым рипхырэ гупшысэхэр.

Лъэмыдж зытыралъхэрэр псыхэр ары. Лъэмыджым ифилософие куу зыдэзылгъэ гупшысэ къэгъэлъэгъуабэ илэу МэщбэшIэм егъэпсы. Лъэ-мыдж зымышIыкIагъэ зи шылэп, лъэмыджыр пкъутэнэу шытэп (ары шъхъае, ащ нахьыбэрэ акъутэу е акъутэн фаехэу мэхъу), ары шылэныгъэ филосо-фие зышIырэр. Тымрэ нымрэ къальфыгъэмэ лъэмыдж ады-ряI. Цыфымрэ уашъомрэ азы-фагу илэ лъэмыдж. Лъэпкьхэм лъэмыджыр язэхъапI. Сыда джыри лъэмыдж зымышIыкIа-гъэу мы дунаишхом тетыр? Зыпари темыт фэдэу сенэгъе.

Ар зы лъэныкьу — шылэны-гъэр зыгъэбайрэ лъэныкьу. Нэ-мыкIи шылэба лъэмыджым зэ-рипхэу — къумалыгъэр, пцIу-сыныр, тыгъон-хъункIэныр. Ау мыщ джъым ахэр лъэмыдж зэфэшъхъафых — зым шылэ-ныгъэр егъэбаи, адрэм шылэ-ныгъэм пэшIуекIорэ кIуачIэм имэхъанэ къыгурымылэзэ, ижъалымыгъэ екIодылэжы. Лъэмыджыр зышIырэмрэ лъэ-мыджыр зыкIутэрэмрэ яшIои-гъоныгъэ-гухэлхэр, зэфэдэн-хэр хэгъэкIи, ныбжьи зэбгъо-дэхъанхэ амылгъэкIынэу зэпы-щыт кIуачIэмэ къапкьырэжых.

Лъэмыджым фэгъэхыгъэ гупшысэ хъарзынэр философ-скэ шIэныгъэ зэкIужъэу, шылэ-ныгъэм уасэ зэрэфэпшIын амалэу усаком Тхъэм къыри-тыгъ, ар зэригъэфедэшъугъэм, зэрзэрицэгъэ шIыкIэм зэфэ-ныгъэ-псауныгъэрэ неущ узы-щыгугъын гупшысэрэ хэлъ. Философскэ лирикэм ахэр иапэ-рэ нэшанэх, цIыф закъом игу-пшысэу етIани ахэр къэнэ-жыых. Ары усаком гулгъытэм ихэхыгъэ лъэаплэхэм адзэщы-ерэр. «Сыдэуи дэгъуа, дэгъуа лъэмыджхэр, чIылгъэм лъэ-мыджхэр зэрэфытетхэр» — усэм иапэрэ сатырых. Псы-хъом лъэмыдж телъмэ дэгъуа-ба зыфэплон гупшысэм мы са-тырхэр шъхъарымыкIырым фэдэх. Ащ нахъ мылгъэу гу-пшысэр пштэми, дэгъу. Ау а гупшысэр арэп усаком мыр зыкIитхыгъэр («ТIуакIэмэ ашъ-хъагъэхэу, псымэ акIылухэу» шылэныгъэм федэу лъэмы-джым къыштыфыхэрэм ахэр шIокIыхэрэр), ари къыдилъы-тээ, нэмыкI гупшысэ шъхъалэу дунай зэзыпхырым Мэщба-шIэм зыфэгъазэ: «Сыгуи къыхэкIлэхэу, угуи пхырыкIлэхэу лъэмыджы нэфхэр тыди цы-щылэх». Цыфым анахъ ищы-кIэгъэ, ылэжыгъэ философияеу мыр зэрэхъурэр нафэ — узэ-гурылоным фэшI, узэфэзышъэн гъогу лъэмыдж уазыфагу илэын фае. Ар нэрымылгъэу лъэмыдж, зэрипхын ыльэкIы-нэу шылэр бэ:

*Мэзэхэм хэчхэшъ,
пчэдыжъ нэфылгъым
Лъэмакъэ фэхъурэр
чIылгъэм цагъаджэ,
Шулгъэгъуныгъэу
зэпзэлгъылым
Гугъэр цаIыгъэу гукIэ
хэтаджэх.*

*Тинепэ хэчхэшъ,
хэчхэшъ мэшIокухэр
Неушым фэчэхъ,
фыхъыбукIых.
Ащ дырагъаштэу шы
лъэбжъэ лъэгухэр
Дунай лъэмыджмэ
щакъатыркыкIых.*

Усаком нахьыбэу зытегу-шылэрэр насыпым уфэзышъ-рэ лъэмыдж: шлоу шылэр зэ-кIэри зэзыпхырэ гъогу. Дуна-им ишъэф зэбгъэшIэн плэмэ, хэт ащ анахъ шыгъуазэр? Къу-шыхъэр, чыгъэр, хыхэр, псы-хъохэр, ахэр зэкIэ усакомкIэ лъэаплэх. Лулэр зылыгъ хабзэр бэ зыгъэшIэгъэ лъыжъ, а зы лу-лэр егъашIэм зылуимыхэу къы-зыдэзыхъакIыгъэ жъыхэри

шылэх («Хэшъэе лул»). Уса-ком зыфэгъазэ лулэм, шъэфэу убгъэгу дэлъхэр «къысфIо-тыкIых» ело, «плэшIэгъу ильэ-хэр синэплгъэгъу гъашIэ шы-зэблэгъэкIых», «дахи емыни дунаим щыхъугъэр къысфэ-луат», ар лулэм елгъэлу. Хэ-шъаер анахъ бэгъашIэмэ ащыщ, ар зылыгъ лъыжъми ыгъэшIа-гъэр мэкIэн фаеп, лулэр ильэ-сыбэм лъыжъым ащилэжыгъэ гупшысэмэ ятамыгъ, ялгъэ-мыдж, гупшысэ-гупшысэу, ильэс-ильэсэу ллэшIэгъубэр, лъэхъэнэ инхэр хэшъэе лулэм зэрипхыгъэх («Шыгы зэры-блэу къысфызэрышIи», зэкIэ къысалу») — апэ «джэмышх рышхэныр къезыхъыжъагъи», огум цIыфыр зэрибыбагъэм нэсыжъэу ллэшIэгъумэ арыб-дзэгъэ лъэмыджхэр къысфы-зэлухых, тищылэныгъэ зэрэмы-псынкIэр «зи хэмыгъэзэу къыс-фызэгъаф». Сыд кIин къыфы-къокIми, цIыфыр нахьыбэу за-жэрэр гукIэгъур, шIур, цIы-фыгъэр арых, хэкIыплэ улъы-мышыоу, лъэмыджэу гугъэр анахъ зэпхыгъэр умыгъотэу ахэр Iэрылгъэ къыпфэзышIын кIуачIэм пэблагъэ ухъуныр кIин, ау мэгугъэ цIыфыр — «Гъэмэфэ огъум ошх тызэре-жэу, шIугъэм тылгъыхъоу лъа-гъор хэтэхы. Бэ къытпэгъо-кIрэр, къахъы нэмыплгъыр, сы-дэу зашIми, талгъыхэм, тэкIо» («Джэуап»). Тыгъэм ильэ-мыдж нэфынэу къытфыхы, джэ-ныкIо машIор тилэ хъугъэ, ело усаком. «Сыд тиамалыгъ утимылагъэмэ?». А гупшысэр лъыгъэкIуатэзэ, машIом хъаза-бэу къыхъэрэм тегушылэ, ащ лъэмыджыбэ зэрэкIодыллэрэр егъэунэфы («Сыдэуи бэрэ мэшIолыгъаер къапхыу ахэр, ахэр дгъэстыгъэх»).

Мы усэр машIом изакъоу фэгъэхыгъэми, усаком ыгу итео мэкъэ гумэкIэу къытлы-гъэлэсырэмкIи, Тхъэм ыломэ, машIор «тIэгучIэ чIэгъы учIэ-кIодэнэп», ар кIодымэ, цIыфым лъэмыджи ищыкIэгъэжъэп. Лъэмыджыр зэ зэпычыгъэ зы-хъукIэ, ныбжьи зэпышIэжъын зышымылгъэкIыпIт лъэхъанхэри шылэныгъэм фэгъэхъэх. «Хъа-дэгъум хэтэу сянэ пIэкорым зэрэтелыгъэр сщыгъупшэн слэкIрэр. ЫнитIу кIосэжъэу джаушIтэу зэгорэм зэрэслэ-гъугъэр нэгум сфыкIэкIрэр» («Дунайр мыжыошъхъалэу къе-кIокIы»). Сыд пшIагъэкIи, амал узыфэхъун умылгъэлын Iоф ар. Янэ зэрэшIокIодыгъэм къытегушылэ пшIолшIэ, уса-ком зафэгъазэ тищылэныгъэ хъазабэу хэлъыгъэхэм, лъэхъа-ным ишапхъэхэм ахэгъэшагъэу ным лъфыгъэмэ гукIэгъоу афырилагъэр зэрэгъунэнча-гъэр къело; гум къышыушъыж-рэ гукъэкIыжъхэм (нахъ тэрэ-зэу къэплон хъумэ, гум сыди-гъуи щымыгушIэгъэ гумэкI-хэм) ябжыбжъ зэхашIэ, ямэ-шIо нэф узнэсын умылгъэлын джэныкIо машIоу чэщ мы-ухыжыым ичъылэ къыхэпсы.

ШЭШIЭ Казбек.
Филологие шIэныгъэхэм-кIэ доктор.

(Джыри къыкIэлыкIошIт).

ТАРИХЪЫМРЭ адыгабзэмрэ зэщыщых

Республикэ общественнэ движениеу «Адыгэ Хасэм» инахыжымэ ясовет изичэзыу зэхэсыгъо адыгабзэм изэгъэшлэнрэ игъэфедэнрэ, лъэпкъ зэфыщытыклэхэм, нэмыкI юфыгъохэм афэгъэхыгъагъ.

мкIэ, Адыгэ Хасэм инахыжымэ ясоветрэ Кубань икъээзкыдзэ инахыжымэ ясоветрэ зэлукIэнхэш, акыгъу зэфэхьунхэ альэжышт. Тилъэпкъ дунаим тезыгъэкIодыкIы зышIоигъуагъэхэм ясаугъэтхэм япчъагъэ хэмыхьоним фэшI зы унэшъо хэыгъэ нахыжымэ зэдамыштэ хьунтэп. Унашъоу ашIырэр хабзэм икыулыкъушIэхэм арахьылIэшт, Iофым хэжыгъуагъэ зыфэгъотыштым зэдегупшысэштых.

ЗэлукIэм кышчыгушылагъэх Быжъ Сыхьатбый, Мамгъэт Къасим, Шъхьэлэхъо Абу, ЦуукI Налбый, нэмыкIхэри.

Хэта къезыгъэ-жэщытэр?

Краснодар ыкIи Ставрополь крайхэм, Къэбэртэе-Бэлъкъарым, Къэрэщэе-Щэрджэсым, Адыгеим яобщественнэ движение-хэу «Адыгэ хасэхэм» ялы-кIохэр Мыекъяупэ щызэ-лукIагъэх. Тилъэпкъэгъу-хэу Iэжыгъуагъэхэм арысхэм хэкум къагъээ-жыным тегушылагъэх.

Урысыем и Къэралыгъо Думэ дунэе IофыгъохэмкIэ и Комитет щыкIогъэ зэхэхэм Iэжыгъуагъэхэм арыс тилъэпкъэгъуагъэхэм яIофыгъохэр кызырэгъагъэхэм кыпкырыкIыгъэх, Краснодар Адыгэ Хасэм итхьаматэу Сэхьутэ Аскэр къэгъушылагъ.

Урысыем игражданин ухьуныр кына? А упчIэр бэрэ зэхэтхы шъхьае, джэуапыр зэгъэкIугъу къалорэп. ГушыIэм пае, Iэжыгъуагъэхэм исыр Воронеж хэкум къэжыгъуагъэхэм лъэшэу къехы-

лъэжыгъуагъэхэм, уахьтэу ыхьырэр бэп.

Адыгеим укъэжыгъуагъэхэм сыда нахь хьылъэ зыкIэхьурэр? Бээр ышIэн фае. Гражданствэм епхыгъэ тхылъхэм ягъэхьызырын илэсыбэ ехы. Хэкум къэжыгъуагъэхэм Iоф ышIэн, псэун фае. Социальнэ-экономикэ Iофыгъохэр кыдэмылътэхэу зэхьокIы-ныгъэшIухэр шIэхэу тилэштхэп.

ЗэлукIэм кышчыгушылагъэх Къэбэртэе-Бэлъкъарым кыкIыгъэ Егъэн Ибрахимэ, Къэрэщэе-Щэрджэсым илэжыгъуагъэх Альберт, Адыгэ Республикэм щыщхэу Хьэпэе Арамбый, Едыдж Мэмэт, Бэгъушгъэ Адам, Нэгъуцу Аслъан, Бгъэнэ Алий, Едыдж Батырай, МэщфэшIу Нэдждэт, Нэхэе Аслъан, фэшъ-хьафхэри.

МэщфэшIу Нэдждэт IофшIагъэу щыIэм уасэ фишIыгъэ, тилъэпкъэгъуагъэхэм Iэжыгъуагъэхэм арысхэм тыгукIи, титхыгъэхэмкIи нахьшIоу талыгъэсын тлэжыгъуагъэхэм ылытагъ. Урысыем и Правительствэ ащ фэдэ программэ гъэнэфагъэу илэоп. 1997-рэ илэ-сым Адыгэ Хасэр кIэщакIо фэхьуи, программэ ыгъэхьызыры-гъагъ. Арышъ, Iофыр лъыдгъэ-кIотэным фэшI амалэу тилэмэ къахэхъо.

ТхакIоу, шIэныгъэлэжхэу Едыдж Батырай ежъ-ежыгъуагъэхэм кыкIэлэ-лэуи, Iэжыгъуагъэхэм арыс тилъэпкъэгъуагъэхэм нахьшIоу таделъ-жыным пае программэ зэхигъэ-уцэ шIоигъоу кыIуагъ. Ащ мэзи 2 — 3 фэдиз ыхьышт. Гухэлъэу тилэр гъэуэфыгъэ зыхьукIэ, Уры-сыем и Правительство тхылъхэр фагъэхьыштых.

Зэкъош республикэхэм, край-хэм арысхэу Адыгэ Хасэм щызэлукIагъэхэр адыгабзэм, ти-тарихъ язэгъэшIэн тегушылагъэх.

УзэлукIэныр нахьышIу

Тигъунэгъу Краснодар краим зэфыщытыклэу дитилэр дгъэпытэным имэхьанэ Адыгэ Хасэм бэрэ щытегушылэх. Хэжыгъуагъэхэм адыгэ Республикэм иапэрэ Президентэу Джарымэ Аслъан зэлукIэм кышчыгушылагъэх гупшысэм кыхьэхьытэ фаер бэ.

Урыс-Кавказ заом илэжыгъуагъэхэм тичIыгу машIор къезыдзыштыгъэ дзэкIолIхэу пачъыхьэм иунашъохэр зыгъэцакIэштыхгъэхэм саугъэтхэр афагъэуцух. Ащ изакъоп гур зезыдзэрэр. Орэдхэр аусыгъэхэу къало-лIыгъэ зэрахьэштыхгъэу, къулыкъур дэгъоу ахьыштыхгъэу. Лажыи хьакыи ямыIэу ячIыгу щыпсэхьэрэр ду-наим тырагъэкIодыкIыштыхгъэх, псаоу къэнагъэхэр хэкум рафыштыгъэх.

Ащ фэдэ дзэ пащэхэм, дзэ-кIолIхэм саугъэтхэр афагъэуцун-хэу зырагъэжыгъэр непэп. Iофыр лъагъэкIуатэ, саугъэтыкIэхэр агъэпсых. Джарымэ Аслъан зэгъэпшэнхэр ышIыгъэх. Апэрэ Президентым кызырэгъуагъэ-

«Адыгэ макъэм» ипчыхьэзэхэхьэ ипэгъокI

Москва къыщедэлугъэмэ агъэшIагъо

Дунэе фестивалхэу Налщык, Москва ащыкIуагъэмэ лауреат ащыхьугъэ Хьурэнэ Азэ адыгэ орэдхэр къелох, лъэпкъ Iофыгъомэ афэгъэхьыгъэ зэхэхьэмэ ахэлажъэ. «Адыгэ макъэм» ар иныбджэгъушIу.

— «Адыгэ макъэм» ишIушIэ зэхэхьэу республикэ филармонием щы-кIоштым сугуапэу сыхэлэжыгъэ, адыгэ орэдхэр кышчысIоштых, — игупшы-сэмэ ташегъэгъуазэ Хьурэнэ Азэ. — Ащ фэдэ зэхэхьэхэр тэ, адыгэхэм, лъэ-шэу тищыкIагъэх. Сыфай лъэпкъ Iофыгъомэ агъэгумэкIыхэрэр, адыгаб-зэм мэхьанэу иIэм зыкъезыгъэлэты зышIоигъохэр концертным къэжыгъуагъэхэм Москва щыкIогъэ фестивалым

Хьурэнэ Азэ нэлуасэ щыфэхьугъ ар-тистэу Эдуард Шульжевскэм. Крас-нодар краим ар щыщ, Москва щэпсэу. А. Хьуранэм адыгабзэкIэ ижыгъэр орэ-дыр фестивалым дахэу кызырэгъуа-гъэр Э. Шульжевскэм ыгъэшIа-гъуагъ. Гала-концертным Хьурэнэ Азэ зыхэлажым буж нэпэеплэ сурэтыр атырахыгъ.

Сурэтым итхэр: Хьурэнэ Азэрэ Эдуард Шульжевскэмрэ.

Нэжыгъуагъэхэм зыгъэхьызырыгъэр ЕМТИЛЪ Нурбий.

Зэхэзыщагъэхэр:
Адыгэ Республикэм
и Къэралыгъо
Совет — Хасэр,
иминистрэхэм
я Кабинет

Къыдзыгъэжыгъэр:
Адыгэ Республикэм
лъэпкъ IофхэмкIэ,
Iэжыгъуагъэхэм
ащыпсэурэ тилъэп-
къэгъуагъэхэм адыгэ
зэхьыныгъэхэмкIэ
ыкIи къэбар жъу-
гъэм иамалхэмкIэ
и Комитет
Адресыр: ур.Кре-
стьянскэр, 236

**Редактор
шъхьалэр
ДЭРБЭ
ТИМУР**

**Редактор
шъхьалэм иапэрэ
гуадзэр
АУЛБЭ Руслъан**

**Редактор
шъхьалэм
игуадзэр —
пшъэдэкIыжъ
зыхьырэ
секретары
ХЪУРМЭ Хьусен**

**ПшъэдэкIыжъ
зыхьырэ
секретары
НЭПШЭКЪУЙ
Заур**

**Редакциер
зыдэщылэр:**
385000,
къ. Мыекъяупэ,
ур. Первомайскэр,
197.

Телефонхэр:
приемнэр:
52-16-79,
редактор шъхьалэм
иапэрэ
гуадзэр:
52-49-44,

редактор гуадзэр-
пшъэдэкIыжъ зы-
хьырэ секретары:
52-16-77.

E-mail:
adygvoice@mail.ru

**Зыщаушыхьаты-
гъэр:**

Урысые Федерацием
хэутын IофхэмкIэ,
телерадиокъэтын-
хэмкIэ ыкIи зэлы-
IэсыкIэ амалхэмкIэ
и Министерствэ
и Темыр-Кавказ
чIыпIэ гъэлоры-
шIапI, зэраушыхьа-
тыгъэ номерыр
ПИ №10-3892

Зыщыхаутырэр
ОАО-у
«Полиграф-ЮГ»,
385000,
къ. Мыекъяупэ,
ур. Пионерскэр,
268

**Пчъагъэр
5127
Индексхэр
52161
52162
Зак. 1497**

Хэутыным
узщыкIэтхэнэу щыт
уахьтэр
Сыхьатыр 18.00
ЗыщыкIэтхэгъэхэ
уахьтэр
Сыхьатыр 18.00